

(Эбнээтэлистибэ совхоз бары
рабочайдарынан, инженерий-техни-
ческой үлэиттэринэн уонна сулуус-
палаахтарынан ылыллына).

СОВЕТСКИЙ ОСКУОЛА УЛАХАН СОРУКТАРА

Бичээк «Уонсай үөрэби биирэр уонна профессиональный оскуола-ларга реформа сүрүн туһаайылар» дьин ССКП КК Бырайыага норуот бүтүүнүк дьүүлээһиниттэр таһаарыллына.

Документтар норуот үөрэбиритин тусары Коммунистический партия уонна Советский государство политикаларын тутуу бонпуростарыттан биирдэстэрини буолар дьин ба- лээнэр.

Уонсай үөрэби биирэр уонна профессиональный оскуола-ларга реформа, дьин ийилэр Бырайыакка, бүтүүн государственной көмөйдээх бөлөк дьаһалынан, улахан социаль-най-политический суолталаах со- быынан буолуо. Педагогтар хас эмэ көлүөнэлэрин, советский оскуо- ла уонна педагогический наука үлэ- лэрини булулаубут туох сыана- далар барыта, биримэ бэрэбэркэ-

тин тулуйбут туох барыта чингик харыстынаах итинэн активнайдык туһаныллыах тустаах. Ону кытары сэрэг иччаты үөрэтини уонна ни- тини тусары олобунаа бэйэти- ни туруоруллубут, общественнай сайдыы тын наадыйыларыттан үөскээй тахсыбыт бонпуростара быһаарыллыахтаахтар.

Реформа сүрүн дьаһаларын XI уонна XII актилеткалар (1984—1990 сыллар) усталарыгар сүһүөх-сүһүөх олоххо киллэрэргэ этилэр. Рефор- ман олоххо киллэрин олохтоох усулуобуйаны учуоттаан оҕоһула- бут быһаччы былаанна хас биирдин союзнай уонна автономнай респуб-

лика, кыраайга, уобаласка, куо- ранка, оройуонга баар буолуох- таах.

Оскуоланы уларыта тутуу улахан тэрийэр уонна маассабай-полити- ческой үлэни арыйар. Оскуола дыма- лата хас биирдин үлэ коллектив- тар, хас биирдин предприятие, кол- хоз, учреждение, общественнай те- риэтэ салайааччытар, бары те- ррнопүтүргэ бэйэ хаан-уруу дыма- латынан буолуох тустаах.

Реформа сымалара үтүө тускул- лаахтар, үрдүк сирдээхтэр уонна кинилни ийинилээхтэр. Олору олох- хо киллэрин советский дьоннор үө- рэтэрин уонна культураларыга та- ныман үрдэтингэ сүткөн суолтала- ннаба, үүнэр көлүөнэлэри үөрэтингэ итингэ, кинилэри олоххо уонна үлэ, активнай обществен- ный үлэ бэлэмнээһингэ ордук та- быгастаах усулуобуйалары үөскэ- тинэ.

(СССР).

Идеологической үлэ байыастары ПРОПАГАНДИСТ, ЛЕКТОР

И. С. Захаров Мугудай орто оскуолатыгар теоре- тической семинары сайай- быта төрдүс сыла. Быйыл 15 истээчиллээх. Бары үр- дүк үөрэхтээх учууталлар. Семинарга быйыл билигин кэмгэ партия идеологичес- кой үлэтин актуальной бонпуростарын үөрэтэл- лэр.

Манна истээчилэр үөрэ- тыллар матырыйалларын дьириник биллэлэрин ту- бутар тус бэйэлэрэ үлэлэ- нинеригэр улахан болгом- то уурулар. Чуолан, ба- ылар, матырыйалларын бары конспектылар, эр- дэтэн бэлэмнээн лекция- лары аадалар. Онуоха ис- тээчилэр эбэн-сабан, ийи- телэһэн бонпуростары эбэн чуолкайдыллыа.

Занятиелары соробор про- пагандист лекция форм- тынан иытар. Очорого дөрөн үөрэтэр пособиел- рин, технический средства- кииник туттуллулар. Истээчилэр «Бүтүн» тээччи — сарсын про- гандист» хамсааһыныга та- таллар. Ааспыт сыла ра- раммит В. И. Корольков быйыл Төлөй Дирини комсомольской оскуола- ра А. М. Пермякова оскуо- ласка технический үлэиттэр- тэрини үлэиттэригэр про- пагандистылар.

Иван Степанович «Э- нел» общество алын сүһү- тэринтэтин биир актив- лектора. Эдэр учуутал об- щественной-политической та- маларга аадал лекция- рын ийинилээһинэ көр- сөн истэр.

ССРС Верховный Советын быыбарын көрсө

ҮЛЭ САБАЛАННА

Субуруускай аатынан совхоз сыматтары пар- тийнай тэрийтэргэ бу- куларга ССРС Верхов- ный Советын быыбары- гар бэлэмнээһини сава- лааттар.

Хатылыга сэтте ки- лэтин агитпунит совета тэрийлээ. Начальник- ны библюотека сибиз- тиссээ М. П. Иустини- ко, бигэрэтиннээ Ити турдук агитпунит со- веттара Болото Хорба- патыгар уонна Кири- ллар уонна тэрийлээ- лэр. Олорго начальни- ктеринан зоотехник М. Д. Макарова уонна кулу- п обзидиссээ М. Д. Ле- селова аналлылар.

Быыбарынан сибиз- тэи политинформатор- ы, агитаторлар, са- гаттарга уларытыла- ытар, эбэлэр оҕоһула- ылар, Хатылыга 10 по- литинформатор уонна 20 агитатор үлэниэхтэрэ. Оттон Болото 5 агит- тор эбэн аналлы.

Агитпунит активи- сттарга сүбэлэр бэри- ллэннэр, үлэлиир учуастактара быһаары- ллына. Кинилэр бу күн- нэргэ агитпунити ки- ргэтэллэр.

П. БОРИСОВА.

БЭЛЭХТЭЭХ КӨРСӨР ИҢИИ

Коммунистический партия уонна Советский государ- ственно норуот олохун үйү- гүн тусарыыга ураты болломторун уурастыр. Советский дьон өссө ордук- туу олорхоллоругар, ийи- нэр материалнай уонна духолнай ийэдийиыларын өссө толору ханчыйыга хэс биирдин кини бэйэтин туруорулаубут учуастагар үтүө суобастаахтык үлэлээ- ннэ ийэлэтин «Сельхоз- техника» холбоһук рабо- чыдарга толору өйдүүктэр.

1984 сылга экономический уонна социальнай өйдүн былааннарын олох- хо киллэрингэ сыла баста- ы күнүсүртэти ударнайдык үлэлээһини ситиһиллээхтээх. Итиннээ дьону күрдэр- лахан төһүүнэн ССРС Верховный Советыгар быы- барар ытыллыларын ийи- нэстээһин үөскээбит үлэ- рэ уонна политический өрө

тэбүлүү буолар. Быы- барары дэстэйи бэлэ- хтээх көрсүү — бийнээх үтүө үтүө.

Холбоһук автономный коллективна 1983 сылга 390,1 тый, солк, үлэни толорон былаанна толорбута. Та- бааһы тэрийи сорууда 0,6 тый, тоннаа куорал- лабыта. Бастыг шофедлар Н. А. Дьоннов уонна Н. Н. Пермяков таһаары тэрийи- ла, таһаары эргити да- ылааннарын куоран ор- дук үрдүк көрдөрүүлэри ситисааттар.

Пятилетка төрдүс сыла- ы бастаа кварталыгар авто- тар коллективна 125 тый, солк, үлэни толорор сору- ссаах. Водителэр ССРС Верховный Советыгар быы- барары көрсө ийи кири- ни толорорго санга воле- тилибит эбэлээһини ийи- нэ ийиниллэр.

Н. ПОСЕЛЬСКАЯ.

АГИТПУННАР ТЭРИЛЛЭЛЛЭР

Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууннаагы от- деленнети партиейнай тэ- рийтэти бюрога ССРС Вер- ховный Советыгар быыбар- ыны көрсө агитационнай- нолоссаах үлэни тэрийи- туһунан болууруну көрдө.

Нэһилээк маассабай- политический үлэ агитаци- оннаах кинилэр ытыл- лэр. Бу күнүсүргэ үлэит- тэр ССКП КК ахсынын таагы (1983 с.) Пленумун уонна ССРС Верховный Со- ветин тохсус сессиятын тү- мүтэрин, «ССРС Верхов- ный Советыгар быыбар ту- Һунан» ССРС Сокуону, дойдуга быыбарга бэлэ-

иини хэамытын кытта биллээлэр.

Партбюро быыбардары көрсө бэлэмнээһинэ ийи агитпуну тэрийи үлэлэтэ- ргэ быһаарда. Агитпуннар начальниктарынан Дьа- былыла ССКП чилиэ, библютека сибизиссээ А. В. Павлова, Үрэх Күөргэ комсомолка, фельдшер А. Я. Лаврова аналлылар. Парт- бюро ССРС Верховный Со- ветыгар быыбардарынан сибиз- тээн маассабай-полити- ческий үлэни күүһүрдэр чонун дьаһаллары бэлэ- тээтэ.

Г. КОЛЕСОВ.

СЭРИИ БУОЛБАТЫН!

Аан дойду үрдүнэн сэрини утарыааччылар охсуулары далааты- ны улам көтөтө, күүбү- рүн ийэр. «Сэрии буол- баатын!» — дьин совет- ский норуот уордаахтык өтөр.

Бийиһи партиейнай эдэ- дэх политикатын уонна табаары Юрий Влади- мирович Андронов Са- йабыллыытынан өлөөн, бийиһи соторутаагыта «Аан дойдуга сэрии буолбатын!» дьин дэ- лэһтээх кылгас чааһын кылыһыт. Бастаан по- литсектор Маша Сыро- мятникова уонна ки- лэсепит салайааччыта Т. С. Ефремова аан дойдутаах билиһан- ыны уонна Ю. В. Ан- драмов Сайабыллыы- тын билиһиннэрдилэр.

Оттон үөрэнээчилэр, эбэр-сатаран туран, Америка милитариста- рын хара дьайдаах бы- лааннарын бырачыас- таан тыл эттилэр. Тү- мүгэр биир, эйбээ ана- лаах бэйэбит оҕорбут кынаттарбытын өрө ууһан тураа. «Өрүү баар буолуу күммүтэ дьин барыны ийи- лэһинэ.

Бийиһи бары эйбээ биирер дьон куласта- ытар бэйэбит куласта- ытын холбуубут: «Би- нин төрөөбүт дойдубут элбэх сэрини, ийэ ха- раһын уутун, кыра оҕо- ҕуууу көрбүтэ, ол- ҕун советский дьон Ийэ сарбит мар лаңка- ыла астыһтарын барар- ыттар, ол ийи сэрини утарылаар».

Күөх халлааны амери- канский самолеттар, ала- май ийиһи күнү ядер- ный бомба хара былыта сабарлаабаттары туһу- гар охсуууга, Ийэ дой- дубуттүгэр бэринилээх буолуохпут. Бу тынал- ылааах кэмтэ бэйэбит үтүгэй үөрэхпитини, көрсө-сэмэй дьиссипи- лизмизитини уонна об- щественнай үлэ кыт- тиыбытын биир түм- сүүлээхпити көрдөрөй үөрэх дьылын сыла аҕардаагы түмүгүнэ үөрэхпити 100 быра- ынан ситиһибит, аҕар- быт хаачыстыбаа, ол ийиһи Аля Морфунова, Ира Шадрина, Валя Платонова туһунан сым- ыларга үөрөннэлэр.

Чураһы арыс кы- лаастаах оскуолатын VII кылаһын оло- ннэрдара.



Снимокка: И. С. Захаров Лыбынтах ферматынаагы «Саһарба» агитзонага «Аан дойду балаһыанньата» дьин лекцияны аагар.

САГА ТӨРҮӨБҮ ЭНЧИРЭППЭТ ИҢИИ

Соторутаагыта райсовет исполкома сага төрүөххэ бэлэмнэни туругун туһу- Һан Карл Маркс аатынан совхоз директора Васильев Е. Е. информациятын ийи- тэ.

Совхоз дирекцията бу бонпуруска Мугудай отде- лениетын управляющаа Пермяков Н. Д. отчуотун встибит. Одьулуунна, Бах- сыга отделениелэр совет- тарыгар дьүүлээспиттэр, фермаларынан ийи төрө- Һүкүн графитин чуолкай- даабыттар. 9 фермага түүн- нү харабыллар аһамыт- ы.

Кулаадыматыгар төрүүр ти- ннэлэр бааламбанка кө- рүллэлэр. Итиннх сыман түмүгэр Үрэх Күөргэ ти- ннэлэр ырыгынааһына- ра таһаарыла сымдыбы- та, Бахсыга куһаҕан кө- рүүтэн хараһыттан хайы-үйэ хас да ынах төрбөстөөтө.

Совхозка ректальнай кө- рүү түмүгэр ынах 60-ча эрэ бырыһыана уулааба быһаарыллына, эбэтэр бы- лээннамыт 700-чээк ынах төрүөбү биирбэт туруктаах. Онуоха эбэн быйыл 350

«Якутсельхозэнерго» про- дукциетын начальнига П. И. Д. Д. билиһинэ предприятие совхозтарга 7 электронталары таһаар- ыттыттан 5 киргэ 7-лиһи таһаар. Онтукаларыта берт аһыагы холбообу- т. Быйыл 5 ультрафиолет- тей лаампалар кэлбиттэ- ри уонна 115 пифрак- кой лаампалартан аһаар- ыан холбообут ээрэри, дэһааллара үгүс. Ити ө- лөр Субуруускай аатын уонна «Миндааһы» со- хозтарга оҕоһулаа ийи- тэр. 10 сылаас ойбон үл- лэхтээһин, 4 калори- туруорулуохтааһын бааһынаах надзордуур ргиттэр көмүллээбэттэ- тэ.

Райсовет исполкомугар

тиннэлэни ынааха таһа- ылаахха былааннарын 176- наа толорбот кутталлаах- тар.

Исполком төрүөххэ бэ- лэмнээһингэ сирэ суох бы- тары таһаарылыытын ийи совхоз директорыгар Васильев Е. Е. ийи оҕор- до уонна, ынах маассабай- лаа төрөөһүнэ олунньут- таа сабаланын учуот- талаа, үөһээ этиллит ийи- бэстэри суһаллык туора- тыага рабочай былаан оҕостон үлэлээһини тэри- йиргэр, төрүөххэ бэлэм- нээһини тохсунуу 15 кү- нүгэр дьэри ситэрини хаачыйарыгар эбэллээ- тээтэ.

Райсовет исполкома бу бонпуруска ийи тэгэ САПХ советын чилиһи- нэр хаачыйар тэрийтэ- рэ салайааччыларын бы- Һаарылыыны ийиһтэ.

«Сельхозтехника» хол- Һук 200 биирдилээни кы- Һаа оҕоруохтаах. Онтон 30-тан тахсатыгар оҕор- бут. Ахсыһыга 50-ча ки- Һи оҕорорго суоттаах. Ийи- бытаарыныта таб. Бор- Һи матырыйаал тийбэти- уонна оҕоһулааа уусту- Һан быһаарар. Холбоһу- 7 ачыгыһи комитеттэри ууһан ийиһтэргэ КВ оҕор- до уларытан таһаарыа- ынаа кылааһытаах.

Исполком обществен- ный кыстыгар билиһи- Һит тэрийи-техничес- кий дьаһаллары олоххо ийи- лэһи хаачыйыны сити- ссөөх. Үлэлээн ийиһи- Һан тууан, т. Пявот Д. Д., Борисов Е. А. кы- Һаах кыһыны оҕор- уонна ОАПХ советын у- Һааһын бөлүгүчү толор- Һоруу ийиһулаа.

С. СМЕРНИКОВА «СО» анал. көрө

**ТЫА СИРЭ -
ЫЧЧАМ
РОМАНТИКАТА**

Эдэр сүөсүһүттэр
бачыымнарынан

Оройуон — совхозтары, фермаларыгар үлэтин илиинтибэт буолуу үтүс үүтүс сүтэриллэрин, үлэбэ дамнаска улахан охсуу тахсарын туһунан элбикэстэтин буолара. Ол кэмгэ ССКП XXVI съези сүөлү нитинтин ударнай үлэ фронтунан биллэрбитэ. Ону тилэх баттайа дайду Аска үлэти программамга советскай норуот буттүүнүн иннингэр баарадай сорукары турдубута. Маны барытын табы ыйдаан, партия ингириитыгар дыһалаан илтиэттээн Бахсы Толоонун, эдэр сүөсүһүттэрэ Екаторини, Сокольникова, Надежда Христофорова, Алесандра Барашкова оройуон иччаттарыгар совхозка үтүс салын үлэтин хааларга бачамны көтөхүттүтэ. Кырыстар билиин Ула Кыһыл Знамятэ орден кавалера В. Ф. Слепов салайар «Кэскил» комсомольскай-иччат ферматыгар ситилиннээхтик үлэни сыйдыаллар. Коллектив хэс бундин фуражнай мнахтан 1880-тан хэскалыыт кс үүтү ыйа сыйдаан сорукары чинэстээх.

тик толордо.

Бачымы оройуон м чаггара көхтөөхтүк өйө түлэр—барыта 50 мяч суруу интентисэр үһүс см дариы саалгы үлээл хааллылар, ол интент Кар Маркс аатынан совхозо 18, Эрлик Эрстиингэ 1 Сугуруускайга 9.

— Чакыр отделениети гар төрдүө буолан үһүс сылабытын ыанныксы тыа сылдыбыт. Биридэ бэйэбит 19—20 ынагы к ребүт—днир «Дьулуур комсомольскай-ыччат фе ма ыанныксыта Ульян Чихохентсева.

— Мин сэттис сылы ыанныксытыабын. Би динин тыа хаһаайыстыба тын илэтигэр көтөхтэн үрөтэбин. Биир идэлээри Матрена Борисова төрдүс сылыа үлээһир. Кини экичт буоларга бэлэмнээн. Итинник холобурдары өссө да ажаллаахха сөп. Оно совхозка үлэлээн ычча үөрөхтөн матар дин өйлө бүд букатын сыһа дилэниабын. Кини бэйэтэ балаах, дьулуурдаах буо лааһа үлэни да үлэниэ үөрөбү да ыһаан сөп.

дигр. Субуруускай ааты-
нан совхоз ыяныгысыта,
райсовет депутата Лариса
Суданишева.

Оройуон эдэр сүөсүһүт-
тэргэ дуулуурдаахтык үлэ-
линиллэр. Ыныгы кыстык-
ка Карл Маркс аатынан
совхоз Мугудайдаагы от-
деленнэга өлгөм үүтү
кырга оройуонга ыгы-
рым таһаарда. Субуруус-
кай аатынан совхоз ыччат
сүөһүнү төлөнүтээччилэрэ
респуубликага иккис үчүгэй
көрдөрүүлүниилэр. Баиртан
бир үтүө бачымнар кө-
төрүлүлүлэр. Хатылы орто
оскуолатын бүтөрөн бынал
совхоз произвводствотыгар
тахсыбыт эдэр рабочайдар.
Ұлуу Кыяаны 40 сыла туо-
луор дээрн үлэлиргэ бы-
нарыннылар. Бу оскуола-
ны бүтүрүштөөх 23 оё-
хайны үйэ төрөөбүт со-
хозтарын кытта үлэ дуо-
габарын түлүзистилэр.

Эдэрдэр эрчимнээх илин-
лэр, төлөнөөх сүрөхтэрэ
бүтүнгү олохпун сайды-
тын, үлэ-хамнас ситиһин-
гин быһаарар күүһүнөн
буолар. Онуоха үтүө ба-
чымылары көтөрөөччүлэр,
ону көхтөөхтүк өйөөччүлэр
иччаты күүрээнинээх олох-
хо көрүлээн аба көлүөнэ
албан ааттаах үгэстэрин
дьый-чакын дьыалаба сал-
гыыллар.

М. МИХАЙЛОВА.

Эдэр рабочайдар, кәпсәтиэвин!

**Кыах тийбэт дуу,
кыһамныы суох дуу**

Соторугаазыта «Мынд баайы» совхоз Болугу даары отделениетын «Юбейнай» (старшай С. И. Дыдаева) уонна Соловь отделениетан «Юности» (старшай А. С. Брызгаев, комсомольская-иччат фермаларын иски ардылар) гар социалистическай кулаларын сымлаабы түмталаарылына. Онуо 10 очкову ылбыт «Юбейнай» кыйыһылаабынан таһан совхоз профкомун уонна комсомольскай комитетин көһөрүллэ сымдыар ымырылы ылла. Бастаабыт ферма коллективна сым устата хас биридии фуражнай ынахтан 140 кг онугуар 1559 кг үчүһүн ынары социалистическай бөһөтөлүннүбөтүн 104, бириһиһан толорору ситиһтэ.

Эмиз ити кэмгэ Болугу отделениетын Кыстык Кунда I корпуһун (старшай А. Г. Егорова) ынарыны сымтара Соловьев отделениетын «Сарданга» (старшай А. Л. Сергеева) ферматын үлэһиттерин кытта көһөтүлөр.

Фермалар коллективтарын холбоһуктаах муһунуһааччытар «Сага олох хаһыакка бөһөтөтөмүн» «Эдэр рабочайдар, кэпсэтиһиһиһ» дьин корреспондентка дьүүлэһиһиннэ.

— Биһиги коллективналары оройуонмут хаһыатыгы «Эдэр рабочайдар, кэпсэтиһиһиһ» рубрика аһынааһына бөһөтөтөлөр биһиги сымлааахтарыт суруктары сымтэрин аһар. Үлэ-хамнас туоратыллыан да сөптөөх дьүүлэһиһиһ дьиннэх да оһаалар. Холобур, хотон оһобут улахан дьиннары үчүгээдик сабыллыбакка тыһынынан үргүйэ тураллар. Ынах маассабай тыһыны сымлааннарына итэ сымга төрүүхкэ оһууулаах буолар кутталлаах. Салааһыналарым үлэ дьону тууруорууларын кэмизгэ быһааран иһэһтэр, ардыгар көрдөбүлү эрэ туурурунан муһурданааллар.

Зоотехниктар, ветеринар-
дар фермаларга сэдэвхик
сүлдбадлар. Ити бармта
үлэзэ охсуулаах. Нэһилиэк-
кэ араас өрүттээх культур-
най-массабай үлэлэр,
спортнай күрэхтэниилэр
ыгытталлар. Ол эрэри
сорох ыччаттар астыммыт,
эбэтэр наадымбат аатыран
олорго сүлдүбэттар, кыт-
тыбаттар. Итинник бэйэ
иннин эрэ көрүөн уопсай
дыалааттан туора туруу
сэмэлэниэн эрэ сөп. Ыччат
культурнай сынналааһын
тэрийиңгэ сыл ахсын ыа-
рахаттары көрсөбүт. Ула-
хан тымны түһэрин кыт-
та сельский Куйтура дыа-
тын иттиэр системата эмнэ
тонно. Бу боппуруска
оройуон салаалтата оройо-
ругар уолдыаста,—дүөн эт-
тэ «Сардага» ферма груп-
комсора Любовь Семенова.

Эмнэ бу ферма ынык-
сыта Егор Собакин кыстык
дотоннору өрөмүөннэбэт-
тэ; бочайдар халычтыыта
суох үлэлээбэттэрин кри-
тикалаата. Итинти сал-
гыы киңи ыччат производ-
ство таһаарылаахтык
үлэнииргэр наставниктар
улахан оруоллаахтарын
бэлэстэтэ.

— Наставник ыччаттары
үлэ үөрүйэхтэригэр эрэ
уһуйар буолбатах. Киин,
астатан туран, эдэр ра-
бочайм үлэзэ эппиэттэс-
тээхтик сыннааналарга,
үлэни таптыырга, ытык-
сыага үөрэтэр. Ол киин
ыччат наставниктара үлэзэ
опаттаахтырын тааннан ки-
ин быһымтынан эмнэ өй-
дүлэ суох буолаллара, ыч-
чаты таба өйдүүлэрэ эрэ-
дэллэр. Ыниги наставник
пытты, Анна Львовна Се-
рванна, бари уопсай му-
наахха сүбэлэһэн биһр са-
лаанан талбыһыт. Окон
киинилин үлэлиир дараны,
олорор дараны чэпчэки,—
дүэтэ түмүгү Егор.

Хоптоболор дискотека тэ-
рийбэттэрин туһунаа оро-
дуон үгүс ыччаттара сэ-
нээрэ аахпыттара. Бу мул-
дахха ол туһунаа эмнэ
этилиннэ.

— Оройуоммут ыччатта-

рын үлээлэрин-хамлаастарын, үлээлнэр уонна оло-
дор усулуобуйаа-
рын туһунан хамыатынан
кэпсэтинин сэигээрдийонт.
Былааннары толорууга
кыпамныоомтып, сатаомл-
бытын ууран үлээлиийонт.
Хас бириднн фуражнай
ынахтан 1865 кг үүтү нан
1983 сыллаагы сурдаахы-
тын аһары толордубут. От-
тон салһаааччыларыт бн-
лннг кыппабаомтыгар то-
нуйдук сыһыаннааһалара
оомтолоох. Олорор дьыз-
бит эргэ, оҕоһуута мөлхөт
буолан таһынн, ол үрдү-
гүн оттор маспыт уу сак-
кырыр ннчэвэй. Илэр
иууспутун эмчэ кэмнгар
тнэиосттэр. Дьынгар, итн
барыта, омос нстэргэ, бы-
тархай итэбэстэр. Оттон
үлээбэ, үлээнт настронен-
тыгар кырата суох охсуу-
лаахтар. Фермабыт бөһүө-
лэктэн үс км тэһиччи. Ог-
делениесыт салалтата бө-
һүөлөккэ коллективнаан
кэлэр-барар наадаба тран-
спортынан хааччыһара буол-
лар днэн бабалаахпыт,—
днэтэ Кыстык Кугда фер-
матын профгруппора Да-
рия Кузьмина.

Өр сылларга сүөһү ит-
тинтнгар ситинилээхтик
үлээбэит А. Г. Егорова
эдэр рабочайдар хамыаты-
нан кэпсэтинилэрэ саамай
сөптөөбүн уонна наадалаа-
һын бэлнэтэтэ. Настаяник
эдэрлэр үтүө суобастах
тык үлээлиилэринн, кинилэр
туруорсар болпурустары-
гар салһаааччылар бол-
бомтолоохтук сыһыанис-
һаллара наадалааһын то-
бололоон эттэ.

Итинтэн салһым коллек-
тивтар 1984 сылга соци-
алистическай куоталаһын
усулуобуйатын дуулуһун
дуогабар түһэрстилэр.

Ыалдыттар уонна олох-
тоохтор күүстэринэн кон-
церт көрдөрүлүнэ. Дуо-
баакка, срахымарка уонна
кнкт гардиннытыгар кү-
рэхтэһин буолла.

С. ПОПОВ,
совхоз профкомун
председателэ.

**Сатабыл,
дьулуур
быраан**



УУЛААХ ҮНЭХТЭРҮ КӨРҮҮ
 _____ Специалист сүбэтэ _____



Билигтэй манна үлэндиргэ үсүлүүбуйа суох дээй тылы истибаккин. Үүт-ас эрэйһ суох тутулар буолан отделение сахалтатан даганы, нэллэһиннээ даганы махталлара улахан. Көрдөрүү дэппи үлээтэ: пятаетка сараланыабыт-тэн сыха 274,5 тыһ. солкубайдаах бордуукусу-тэни оҕорон үс сыл-таабы соруудабын 43,8 тыһ. солкубайынан квочаада. Оттон ааспыт сыл сорууда өссө ах-симныы 15 күнүгэр то-лоруллубута.

И. ЛЕБЕДЕВ,
бһһһһ общ. кһрр.

СНИМОКТАРГА:
мәһтәр К. Трофимова
(үһһһ) уонһа И. Поно-
марева.

Автор фотолара.

Доруубай, араас шарым. Ларга дөөннүк бэриммэт төрүүбү ылыы ууллаах ынахтары абатымтан, көрүтүтөн-харайымтан улаах туутулуктаах.

Бынылыгы кыстыккы ОАПХ совета оройуон 24 фермаларыгар уолбут ууллаах ынахтары бөлөхтөөн көрөргө быһаарбыта. Ити бэртээхэй дыһаад баччаагына дьэри олоххо киирэ илик. Арай Соловьевка тэрийэн иһэн тохтоттулар.

Бөлөхтөмүт ууллаах ынахтар туспа рационга туруоруллуохтаахтар уонна чэчилиэттиллиэхтээхтэр. Рационна төһө кыааларынан минеральнай веществолорунан, ордук кылыцийыны, фосфорунан, витаминнарынан, белоктарынан баһытталлаахтар.

Ныраһы ынах ыһыгар тобус ый, эбэтэр ортоһунан 280—290 хонук устата сайдаар. Ити кэмгэ киһи сайдыта биир тэҥник барбат. Биир ыйдаах үөскөх баара-суора 8 гртими ыйааһынаах чөлүкөх буолар. Оттон иккис ыйын бүтүүтүгэр хайымы-үбө ыйыраһы көрүгүһүнэр эрэри, ыйааһына баара-суора 80—100 граммга тэҥник

Итнэстэн ыла 7-с ыйыгар дээрэ биир тэвгник, бытаанык сайдар уонна ыйааһына 7—8 кг тийи улаатар. Онтон хаалбы икки ыйга ыырэй уулуучу күүскэ сайдар. Холобура, ыйааһына төрүүрүгэр 25—27 кг тийэр. Бу кэмгэ төрүүх хаата тэнийэр, уут эбиллэр, ынах матка улаатар, ыырэй этигэр хааныгар хаачыстыбанналарыйыштар бараллар. Ордук аһы буһарар организм ис субатын (слизистая оболочка) сүмэһин оңорор клеткалара сайдаллар, ыырэй дьардымат дьардыматтын бычыгыгар күүскэ улааталлар. Онон уулаах ынабы икки кэнни ки ыйга көрүү, толор састааптаах рационуга хааччылыа уонна эччилэтин уулуучу суолталаа.

Биинги усулуобуйабытгар ыырэй итэтин иһигэ сайдыытын бастакы 6—10 ыйдарыгар улахан уустууруу тахсыбат: ити кэмгэ ыырэй бытаанык сайдар кыах сайынган кэмгэ муһуһумут минеральна нешестволарын, каротинны саппааһа толору эппиэт тинир, тохсуһууга-олуһууга дьэри тийэр.

Оттон янах маассабай төрөөлүнэ, кулун тутар, кууэ устар уотна мэм мидегагар тиксэр. Ити кэмгэ муһуһумут минеральнай веществоларын, витаминнарын саппаана арийыһар Ордук хааныгар кальций тийибэт. Ити сүөһү организма калцийым игэриниһүгэр көмөлөһөр Д витамин арийааһынынан быһаарыллар. Бу витамин үөскээһинигэр ультрафиолетовай сарданга, күн уота наадалаахтар. Ол иһин кыһыннык кэмгэ үчүчилэ-гэр булгуччулаах. Чүччилэ-тии ордук ыһырэй кууска сайдар кэмигэр, уулаах ынах хаан оҕорор, тиһиһэр организмнн функцияларга туһаласк. Итинки таһынан сүөһү клеткаларга, иһигэр сымдыар ыһырэйи кислотодуһаа тоһуру хааччыллаллар, организмга клеткаларга муһуулуһбут тобох веществолартай, биһиги хотонноор бутугар дэлэй аммиактан ыраастанар.

Сүөһү хааныгар кальций 11, 15 мг бырыһыанна баар. Ити 9 мг бырыһыан намайтар эрэ, витаминизацияны ыһтар наадалаах. Ордук үчүгэй дьайыһы

А витамин (каротин) са-
лмы ынах сүсүпгө төрий-
тин анынаагы саяа мун-
буллар. Ынах сууккара
250—200 мг каротини от-
тон уонна сибэйэй сии-
лөстөн куруутун ымаха-
таах. Оттон ити бийшэхэ
мэддьитин кыаллыбат. Ол
инин ынах түрүн иккый
ниниттэн А витамини уку-
луан ылаа булгуччулаах.
Бу ынахтарга көөнһөр-
бөнү сэттин тохтоутулар,
сигилэи сибэйэй эрэ буол-
ламына, ону дааны ыра-
тык бэриллэр. Ити аны-
лыктар ынах хаанын кис-
лотной элбээһинигэр ти-
риэрдэллэр, ол ситэн эрэр
ныярайга буортулаах. Ол
ончугар комбикорм бол-
тушка ситилинэхтээх
уонна от нубурмат эби-
линэхтээх.

Уулаах ынахтары бөлөх-
төн көрүү ордук кэдьүүс-
тээх.

М. ЕРШОВ,
ветстанция начальнига.

